

POROWNANY (29) *part praet pass pf*

porownany (20), **porowan** (9).

Pierwsze o jasne; -row- Mącz (3), -rów- (3) KochPhaen, SarnStat (2). ◇ W formach niezłożonych -ân; -ana (3) Leop, CzechRozm, GrabowSet, -âna (1) LeszczRzecz; w formach złożonych a jasne.

sg m N porownany (4), porowan (4); ~ (praed) -ân (4), -any (1); -ân KromRozm III, ModrzBaz; -ân : -any Mącz (2:1). ◇ f N (praed) porowanâ (6), porownana (4); -â GórnTroas, BiałKat, ModrzBaz, SarnStat (2); -a Leop, LeszczRzecz, GrabowSet; -â : -a CzechRozm (1:1). ◇ pl N m pers porownani (2). subst m i n porowan(e) (3). f (praed) porowané (5), porownany (1) LibLeg; ~ -é (2), -(e) (3).

Składnia dopełnienia sprawcy: porownany przez kogo (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI i XVIII w. s.v. porownać.

1. *Zrównany, postawiony na równi; mutuus Mącz (13) : Mutuus, Równy, Porównány. Mącz 239c; To też opátruujemy/ áby wieże ná główniki wżędy w powiećiech przez Stárofty/ álbo Dzierżawce náłzé/ były ták nápráwioné y porównáné/ iákoby nie były siedzenia írozłzé w iednych niż w drugich SarnStat 614.*

porowan(y) z czym (3): O pięknie záifte cí zacni ítarcy tę Rzecz póspolitą w íwych ítopniach byli poftáwili/ która ínadź ná íwiece y s przednieyíszą moglá być porowanâ/ bo káždego ítanu powinność w niey zámknęli. LeszczRzecz A3v; Miárá Płotcka z Poznánfką íeft porównána. SarnStat 279, 279.

Przen (1) :

Zwrot: »z ziemią porownany« = zniszczony (1): Tá mogliá hnet z ziemią będzie porównána GórnTroas 47.

a. O ludziach (7) :

porowan(y) komu (3): zda mi się/ że ktoby się ták ípráwował/ nie nadnieyíszym [kust: przednieyíszym] ludziám ma być porowan/ ále Bogu podobnym ma być poczytan. ModrzBaz 7v. Cf Zwrot.

porownany z kim, z czym (4): Toć oítátnia póciechá y lekárftwo náłze/ prawdą słowá Páńfkiego íe rátowác: ktorey rozśiania (mowi Izáiálz) gdzieby nam był Bog nie zoftáwił z Sodomą y Gomorą/ y írogim zginieniem ich bylibyímy porównáni. PowodPr 85; Mącz 151b. Cf Zwrot.

Zwrot: »nie moc (a. ani moc) być porowan(y)« [w tym: komu (2), z kim, z czym (2), czym (1)] [szyk zmienny] (4): Bogu człówyek porowan być nyemoże KromRozm II f; miasta krolewskie i inne gdyż wolnością ani zacnością nie mogą być porownane z stanem szlacheckim, nie mają być też w to pozwolenie inkludowane Diar 50; Positus extra omnem ingenii aleam, Wízifki przefzedł rozumem/ Nikt s nim nie może być porowan. Mącz 309c; Wízákże tákowé [szlachtę popélniającą łotrostwo] przezeczci bydz rozumieý: áni inéy ízláchcie/ którzy nigdy sławy y zacności íwéy nie vtráćili/ mogá bydz porównáni [in fama et sublimitate honoris posse adaequari JanStat 621]. SarnStat 701.

2. Zestawiony z czymś lub kimś dla stwierdzenia podobieństwa lub różnicy (10) :

porownany do czego (1): [szkody] íefliże iákíe/ w Ruífkich pográniczných wśiách/ álbo miáfteczákách byli/ iákó ítymi íášíády [z Tatory] ináczey być niemoże/ do ítórych íkod porównáne/ możesz íe ták poczytác/ iákoby żadne niebyły. BiałKaz H4.

porownany czemu (1): BiałKat 233v cf »porownany i przypowiedzian«.

porowan(y) z czym (6): Otoż tá twoiá wymowká iż ieft cíelefná/ á z fercá iefzcze nie odrodzonego pochodząca/ [...] ieft bárzo łprofna y głupia: gdy oto z tymi wyrokámi Bożymi będzie porowaná. *CzechRozm* 230v; *ModrzBaz* 6v; MOy wiek/ czáfem krotkim/ iák łznurem zmierzony/ A iáko gránicá pewná obtoczony/ Więc iák ieft nietrwáły/ ty wiełz/ á piáná Wodna/ łłufznie łię zda z nim być porowaná. *GrabowSet* B2. Cf *Zwrot*.

Zwrot: »nie moc być porowany [z kim, z czym]« = *być całkowicie różnym (3)*: *CzechRozm* 35v; ácz vczynki dobre/ y vtrapienia przy nich/ lekkie y krotkie łą/ y nigdy nie mogą być z oná chwałá porowané: włzákże iedná łpráwuia y záłługiá nam onę wielkość y wieczność chwały krolełtwá niebiełkiego *WujNT* 551; Kto ma tedy Páná Bogá/ ten wielkiej á bogátey dżierzáwy dołtápił/ ták iż z nią włzytkie pańłtwá y Krolełtwá łwiátá tego nie mogą być/ áni z namnieyłzey łtrony porowané *WysKaz* 8.

Szeregi: »porowany i przypodobany« (2): iáko Dawid/ ták też y Pifarz łiftu tego nie byli ták głupi/ żeby ráczey podobieńłtwá od rzeczy niwczým z drugá rzeczą niepodobney vżywác/ przypodobywaiać iá/ mieli/ niż od tey ktora może być łnádniey porowaná y przypodobána. *CzechRozm* 52, 35v.

»porowany i przypowiedzian« (1): w piłmie łwięty m náłzá łmierć łpániu ieft porowuána [!]/ y do łnu ieft przypowiedzianá *BiałKat* 233v.

Przen (1) :

Wyrażenie: »porowan z prochem« = *poniżony (1)*: Zelzoná ieft niepomáłu mátká wáłłá/ y porowaná z prochem/ ktora was porodziłá [*Confusa est mater vestra ... et adaequata pulveri*] *Leop Ier* 50/12.

3. W funkcji przymiotnika: Równy co do wielkości (1) :

Wyrażenie: »z sobá porowane« (1): CZtéry Kołá przednieyłzé káždemu znác trzebá/ [...] Przy włzytkich łą widomé znáki połozoné/ Tá k obfite/ że iedné z drugiemi łpoioné. Sámé kołá łtátecznie łą vmiárkowané/ Ale ták/ że dwie á dwie z łobá porównané. *KochPhaen* 18.

4. Pogodzony, pojednany (5) : *Conciliatus – Porownani, ziednoconi. Calep* 231b, 231b.

Fraza: »krzywdy i różnice, niezgody mogą być porowane« [*w tym: czym (1)*] (1:1): yełcze nyechcze raczey bi tho wydział abi thi krziwdi y roznycze za samłzyeczka m dobrá m prziyáłznyá m bili porownani. *LibLeg* 11/153; *CzechRozm* 146v.

Szereg: »pogodzony i porowany« (1): Abowiem iefli łie ktore w łłowách zdádzá być niezgody/ w nowym náłzym przymierzu/ tedy ich dáleko więcey pokázác łie może á iefzcze trudnieyłzych w łtárym. Ale iáko niezgody łtárego Tełtámentu włáłnym wyrozumieniem piłmá ł. pogodzone y porowané mogą być. *CzechRozm* 146v.

a. Z którego usunięto sprzeczności (1) :

Szereg: »pogodzony i porowany« (1): kłiąg łtárego tełtámentu więcey ieft niż nowego: ále wđdy y te nie łą tákowe áby też pogodzone y porowané nie miáły być/ iáko y w nowym Tełtámentie *CzechRozm* 148.

Synonimy: **2. przypodobany**; **4. pogodzony, pojednan, zgodzony**.

Cf **NIEPOROWNANY, POROWNAĆ**